

Lekce 7 (dodatek)

Obraty doškálních čtyřzvuků

Všechny druhy čtyřzvuků mají základní tvar a tři obraty, princip jejich vytváření je stejný jako u D⁷.

Úkol č. 1: Od zadaných tónů v příloze vytvořte předepsané septakordy a jejich obraty.

Úkol č. 2: Určete, o jaký obrat čtyřzvuku se jedná a jakou má velikost (tvrdě malý, zvětšeně velký atd.)

Souzvuky s jinou než terciovou stavbou

Na přelomu 19. a 20. století se začínají používat i jiné souzvuky než ty tradiční s terciovou stavbou. Nejrozšířenější jsou vícezvuky složené ze sekund. Nejčastěji se jedná o sekundy odpovídající výseči z nějaké diatonické řady (dur, moll...), ale vyskytují se i souzvuky složené z nahodilých sekundových výběrů nebo ze sekund odpovídajících výseči chromatické stupnice – zde se v zápise samozřejmě objevují i zvětšené primy.

Ukázka č. 1 – příloha

Souzvuky se sekundovou stavbou se nazývají **clustery** (klastry).

Souzvuky je možné konstruovat i z jiných intervalů, nejčastěji se jedná o kvarty nebo kvinty. Původ mají patrně ve stále hojnějším mísení tradičních vertikál (akordů) se stále bohatším horizontálním vedením hlasů, které často nekorespondují se znějícím akordem.

Ukázka č. 2 – příloha

Enharmonická záměna a enharmonická proměna intervalů

V předešlých lekcích jsme narazili na skutečnost, že jeden a tentýž tón lze napsat různým způsobem (např. tón cis můžeme napsat jako des nebo hisis). To samozřejmě platí i o tónech, které s jiným tónem tvoří nějaký souzvuk (tedy interval). V této souvislosti hudební teorie používá dva termíny, které jsou součástí nadpisu těchto řádků.

Enharmonická záměna intervalu vzniká tak, že se změní zápis obou tónů souzvuku takovým způsobem, že velikost (tedy i název) intervalu se nezmění.

Ukázka č. 3 – příloha

Enharmonická proměna je takový zápis stejně znějících tónů intervalu, že dojde ke změně názvu intervalu.

Ukázka č. 4 – příloha

Úkol č. 3: a) proved'te enharmonickou záměnu zadaných intervalů, b) proved'te libovolnou enharmonickou proměnu zadaných intervalů